

פתח דבר

בכרך זה, "דרך אגדה ג'", הגענו למניין שנות חזקה, ואנו שמחים שהביטאון מכה שורש בציבור ומוצא לו אוהדים. גם קובץ המאמרים המוגש בגיליון זה לקורא מביא לידי ביטוי מיגוון נושאים וסוגיות המשקפות נקודות מבט שונות על אגדת חז"ל – בהם נושאים מפורסמים ומוכרים הכרוכים בניתוח פרשני וספרותי של מדרשים, סיפורים ודמויות, ובהם נושאים המשקפים זווית ראייה אינטגרטיבית, הנוגעת בהיסטוריה של עיבוד האגדות, אגדה וחינוך, אגדה וקולנוע, תפיסת האגדות אצל גדולי ישראל ואקטואליה בראי האגדה.

עזריה בייטנר מעניק פרשנות ייחודית בעלת דגש מוסרי בולט למדרש, המעמיד את יעקב בעיר מקלט, תוך ניסיון לאששו בעזרת ניתוחים לשוניים וספרותיים. יצחק גייגר עומד על המשמעות האקטואלית של סוגיות "נועזין באחיתופל..!" שבמסכת ברכות והשלכותיה על משנת הציונות הדתית. מיכאל גרוס מציג את פרשנות המדרש של הרב יהודה ליאון אשכנזי (מניטו), מגדולי הדרשנים ומפיצי התורה ביהדות צרפת לאחר מלחמת העולם השנייה. לאה חובב מסכמת בהרחבה את מפעלה של יוכבד סגל בעיבוד האגדות בספרים "כח עשו חכמינו", ובכך פותחת פתח לדיון עתידי בדבר מעמדם וסגנונם של העיבודים – הן בסידרה זו בפרט, והן בשאר העיבודים של סיפורי חז"ל לילדים בכלל. ישראל חזני מביא לקט מדרשים על מושג ה"תיקון" בהגות חז"ל וזיקתו לתפיסת התשובה שלהם. איתמר חייקין מנתח את הסיפור על אליעזר היוצא בנעלי אבלים לשוק, ועומד על דפוסי התנהגות מיוחדת של חכמים מיוחדים. מנחם כ"ץ וישראל רוזנסון מנתחים בדרכים שונות את סידרת הסיפורים על ר' יוסי מן יוקרת והשלכותיהם בספרות. ירדנה לובוצקי וישראל רוזנסון נוגעים בזיקתו של הסרט "נסין מצרים" לפשוטו של מקרא ומדרשו. יעל לויין כ"ץ מנתחת את הסיפור המפורסם על קמצא ובר קמצא תוך השוואת גירסאותיו השונות. יצחק רוזנברגר נוגע ב"משנתו הרעיונית של ר' עקיבא" העולה מכמה סיפורי אגדה. ישראל רוזנסון עוסק בשאלת מעמדו של ישעיהו בדברי חז"ל, במיוחד בזיקה להנחת "ישעיהו השני".

המחברים מבקשים להביע את דגשי תודתם העמוקה לד"ר צבי גסטורט, ראש מכללת אפרתה, לגב' מיכל נדב, סמנכ"ל ארגון ומינהל במכללת אפרתה ולמוזכרת

רשימת המשתתפים בחוברת

- ד"ר עזריה בייטנר – מכללת לוינסקי ואוניברסיטת חיפה.
יצחק גייגר – רח' גבירצמן 29, ירושלים.
מיכאל גרוס – מכללת ליפשיץ ומכללת בית-וגן – ירושלים.
ד"ר לאה חובב – מכללת אפרתה.
ישראל חזני – רח' בוני החומה 3, ירושלים.
הרב איתמר חייקין – רב הקיבוץ "כארות יצחק".
מנחם כ"ץ – מכללת אפרתה ושיבת הקיבוץ הדתי בעין-צורים.
ירדנה לובוצקי – מכללת אפרתה.
ד"ר יעל לויין כ"ץ – רח' טשרניחובסקי 29, ירושלים.
יצחק רוזנברגר – מכללת אפרתה.
ד"ר ישראל רוזנסון – מכללת אפרתה.

תמונת השער: "פתח לנו שער" מתוך חזרת הש"ץ לנעילה, יום כיפור; דף מתוך "מחזור ליפסיה", דרום גרמניה, על ידי סופר בשם "מנחם" בשנת 1320 לערך, לייפציג, ספריית האוניברסיטה, כ"י V.1102, לקוח ממחזור ליפסיה: E. Katz (ed.) *Machsor Lipsiae*, I-II: Facsimile and Introduction, Leipzig 1964 תודתנו לספריית האוניברסיטה בלייפציג ולרב אליהו כ"ץ, רבה של באר שבע על הרשות להשתמש בכתב יד, ולמר אריה בנר על עיצוב השער.

תמונת השער האחורי: תמונת ההמונים היוצאים ממצרים מתוך הסרט "נסין מצרים" באדיבות גלובוס גרופ. התמונה מופיעה בחוברת הנספחת לסרט "The Prince of Egypt" בהוצאת Dreamworks, 1998, עמ' 22.

המכללה גבי מלכי מרגליות על סיועם ועידודם, לחברינו-שותפינו במועצת המערכת
המורחבת, שהעירו והאירו ולימדונו רבות - לכולם שלמי תודה.
הגיליון הבא - רביעי במספר - של "דרך אגדה" הולך וקורם עור וגידים, ובעזרת
ה' יראה אור בקרוב.

העורכים